

S'encantuia

maig 1984

—DEIÀ—

nº48

preu: 60 pts.

D.L.- PM-415-1979 R.M.- 945.416

refranys mallorquins

- Deixes un ferrer per un ferreró, tudes es ferro i perds es carbó.
- Donant gràcies per agravis, negòcien els homes savis.
- Es sebre no ocupa llòc i es no sebre embarassa. Tant se perd es qui sap massa, com es qui sap massa pòc.
- Estam fotuts si ses someres no fan rucs; i si els rucs no fan someres, estam fotuts de totes maneres.
- Mestre, si sou sabater anau-vos ne a fer sabates, i no aneu a encalçar rates quan un altre ja les té.
- No hi ha veinat mes dolent que terra a ran de torrent, monja a dins es convent, ò fadrina que no se casa.
- No s'ha ennigulat mai, que després no s'hagui aclarit.
- Per un clau, es perd una ferra-dura; per una ferradura, un cavall; per un cavall, un cavaller.
- Porqueret de sa pellissa, el temps que seràs porquer, no guanyaràs cap dobler ni seràs a temps a missa.
- Predica, fraret, predica, que el predicar es per demés, sa virtut que més domina, son lliures, sous i diners.
- Si t'en vas a festejar, no t'en menis companyia, que encara que germà sia, sa carn de s'olla et prendrà.
- Si vivim, coses veurem i a un punt arribarem elevat, com ses Cabrelles, i sòls no coneixerem els mascles amb ses famelles.
- Si vols sebre quant serà es plè, i no t'erraràs, quan es sol pondre veuràs, que sa lluna sortirà.
- Qui té molt guapa sa dona, l'ha de guardar o s'exposa.

ES TEMPS

Dia	PRECIPI-TACION mm	METEOROS OBSERVADOS			VIENTO DOMINANTE	Nombre de la Estación	
		m	t	n		Provincia	Número
1	-						Son Bujosa
2	IP						Baleares
3	-						16-1
4	-						Abil
5	-						1984
6	-						Observador
7	-						Rabiel Payares Vives
8	-						077
9	-						Suma
10	-						0'0
11	-						NUMERO DE DIAS DE:
12	-						Lluvia 4
13	IP						Nieve *
14	0'5						Granizo △
15	9'2						Tormenta R
16	-						Niebla ≡
17	-						Rocío ∩
18	-						Escarcha U
19	-						Nieve cubrió suelo ☒
20	-						Suma
21	-						9'7
22	-						DIAS PRECIPITACION
23	-						< 0,1 (ip.) 2
24	-						> 0,1 1
25	-						> 1,0 1
26	-						> 10,0
27	-						> 30,0
28	-						PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA
29	-						9'2 mm. día 15
30	-						Suma
31	-						0'0
Precipitación total del mes							9'7 mm
							Viento dominante
							En los días de lluvia
							En el día de más lluvia
							NO NO

Un sol
fi:
Mallorca.

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

- Aquest any, les celebracions liliturgiques de la Setmana Santa a Deià, varen tenir lloc com sempre, emperò amb petites matitzacions que les varen fer diferents a les d'altres anys.

A l'hora de la tradicional processó del Dijous Sant, es nombra l'ordre de partida dels components.

S'anuncià el pas de la Sang i els seus penitents amb les caperutxes, no en comparegué cap; s'anuncià el pas de la Mare de Deu Dolorosa i les seves caperutxes, tampoc n'hi havia cap ni una!

A darrera aquests, hi aniràn les Autoritats... Però vet ací que no n'hi havia anat cap tampoc. I a l'Església poqueta gent.

Així i tot, sense caperutxes ni Autoritats, la processó es va fer, emperò aquesta nit, els fòcs

tan macos que s'encenen a Son Ripoll i a Ca'n Fossimany, no lluiren per ells.

Arribam al Divendres Sant, la processó sortí amb normalitat, amb les seves corresponents caperutxes i tot anà bé. Això sí, quant anunciaren el torn de les Autoritats, va esser "A darrera, hi aniràn les Autoritats, si n'hi ha....".

D'aquí es desprèn que si es vol mantenir aquesta tradició amb serietat, al menys amb atenció a la gent que ho té per una cosa seriosa, s'han de arreglar aquestes deficiències d'organització.

- El passat diumenge dia 6 de Maig, una trentena de membres de l'Associació de Pensionistes i de la Tercera Edat del nostre Poble, partiren en viatge organitzat de cap a Andalusia i a Ceuta.

Tornen el dimecres dia 16.

Els hi desitjam que tornin tots bons i sans, i que al llarg del viatge ho passin lo millor possible.

El més que vè, mirarem de parlar amb alguns d'ells, a fi de que ens contin coses d'aquesta sortida.

- Dissabte dia 12 de maig, al Monestir de Lluc reberen el Sacrament de la Confirmació una dotzena d'al.lots i al.lotes del nostre Poble.

Ja que feia molts d'anys que aquesta cerimònia no es realitzava per aquí entre els confirmats n'hi havia un aplec que eren ja ben grandets, tenien la majoria d'edat, i un pòc gastada ja, a dins la butxaca.

- L'assumpte de la cesió i cadena del Camí de Ca'n Boqueta, porta polèmica durant tot el mes. Hi ha opinions per a tots els gusts, emperò la majoria de gent es contrària (sembla esser) a les dues coses. De fet, d'ençà que està a informació pública, s'han presentat unes quantes alegacions.

La solució, al plè municipal del pròxim 7 de Juny. Ara veurem.....

- A finals d'aquest mes passat, morí a Sóller la mare de na Margalida Darder, la nostra Regidora-Delegada de Cultura. Al cèl sia. Les nostres condolències a tots els familiars.

Converses amb un personatge

SEBASTIÀ SERRA BUSQUETS

Secretari general del Partit Socialista de Mallorca, (P.S.M.) Diputat al Parlament Balear i catedràtic d'història i professor a l'Universitat de Palma. L'hem entrevistat, perquè ens conti lo que tè que dir el seu Grup Parlamentari i el seu partit sobre una sèrie de temes polítics d'actualitat.

S'- Quina fou la contribució del PSM sobre el Parc de la Serra de Tramuntana?

SS- Noltros, impulsarem i prenguerem part a diversos col·loquis. Record emperó que fou una campanya desastrosa, sense coordinació i el grup que sens dubte va fer aigua, fou Icona.

S'- I avui, com està aquest projecte?

SS- Veig que ha manester una campanya prèvia, a on hi tenguin cabuda tots els grups polítics, entitats com el GOB., Icona i també les entitats dels pobles que s'hi troben inclosos.

Ara, estam esperant el projecte de la Conselleria, que desde fa un any aproximadament, el tenen encarregat.

S'- Tot aixó està molt bè, voldria saber que hi guanya el propietari de la possessió, el que té l'olivaret.. Es a dir, com està l'assumpte dels "duros"?

SS- Actualment ja existeixen unes ajudes, concretament aquest any passat el Govern Central (de Madrid) destinà 43 milions de pessetes i la convocatòria fou feta per el Govern de la Comunitat.

S'- Es la primera noticia que teng..

SS- Certament que aquesta convocatòria no fou molt divulgada. Noltros a n'el proper plenari, que serà el 6 de Juny, manifestarem que aquesta qüestió no ha estat lo suficientment coneguda.

S'- Si aquests doblers arribaren, qui foren els aprofitats? &(1)&

SS- Aquests doblers es repartiren als parents i amics del nostre estimat Govern Autònom.

S'- Es pot afirmar que ens trobam a davant una corrupció?

SS- Sí, sens dubte. No a nivell de Govern, emperó si a dins l'Administració. Puc donar detalls.

S'- Ens pots anomenar qualque càs?

SS- Cal afegir primer, que el nostre Govern no ha volgut fer una llei d'incompatibilitats, diuen que aixó no es urgent, que ja ho veurem més endavant etc...

Regina Gelabert, cunyada del sr. Soler. Ocupava el càrrec de coordinadora de Laboratoris. (No tenia els estudis per esser ho).

Sr. Gabriel Canyelles. President del G.A. Té un càrrec dins "Salinera Española".

Sr. Oliver Capó. Conseller de Sanitat, metge, opera i té consultori privat.

Sr. Soler. Conseller i empresari. Fa uns dies a Alacant foren analitzades unes partides de "sobrassada". Aquesta tenia un 80% de grassa, la firma de la mateixa era "Soler". (No existeix una normativa que reguli el percentatge de grassa de la sobrassada).

S'- Quines son les prioritats actuals del PSM.?

SS- Son diverses, d'entrè elles vull destacar el sanetjament, les unitats sanitàries locals i un sistema de fums controlats.

S'- No correm el perill de trobar mos també ací, amb enxufats, xupadors i amiguets... ?

SS- Es possible, per aixó crec que es necessari que la gent estigui informada, que els pobles sa n'adonin que ara hi ha uns doblers per aquests casos. Per part nostra escoltarem totes les noticias i sugerències que

ens arribin.

En quant a lo dels fems controlats, per exemple, creim que es necessari un compromís de tots els grups.

S'encruia es depedí d'en Sebastià. Gracies per la conversa, i per dedicar-mos aquesta hora llarga Sebastià, fins prest.

&(1)& NOTA. Si voleu conèixer la llista dels afortunats que reberen els 43 milions lletgiu "Balears" divendres 11 de Maig del 84.

Idea que proposa S'ENCRUIA per retirar els cotxes vells.

Per si acàs no es fà per un problema de doblers, aquest sistema es mes barat.

=====

SUMARI

Revista S'ENCRUIA
nº 48 - deia

Direcció: Lluç Oliver

Col.laboradors:

Jaume Albertí

Miquel A. Coll

Gabriel Payeras

Guillemette Rosselló

Bartomeu Rotger

Joan Rotger

Jaume Salas

Antoni Vives

Portada: Joan Ribas

Imprimeix: Apóstol y Civilizador
Petra.-

Entre amares y quereres...

Si entre amares y quereres se llega a la confusión, pocas veces la razón favorece a las mujeres.

Si son pròdigas al dar y parcas en el pedir, que al final deban sufrir será cosa de esperar.

Ellos tienen aficción mas que al amar al querer, mas a pedir que a ofrecer -y a no perderse ocasión-.

Pues que no hay que confundir al querer con el amar que si amar es entregar el querer es exigir.

Podrà presumir de "amores" el que recibe y no ofrece però en "AMOR" acontece que no cuentan los favores.

El Amor, si es verdadero, se dà, y dándole mas crece. Darlo a quien no lo merece este, si, es AMOR sincero.

=====

entrevista amb:

JOAN MAS BAUÇA

Paisà nostre, autor teatral de gran prestigi, persona coneguda per tot hem volgut entrevistar-lo aquest mes perquè ens parli de tot aquest món de la lliteratura, a dins el que es mou. Això es lo que ens ha dit:

S' - Joan, ¿Què es el teatre?

JM.- Penso que sempre faré curt, emperò sense cap dubta que el teatre es tot un món, un món molt ample, plè d'expressió, de vida, de poesia. Podríem dir que el teatre es comunicació.

S' - Tu ets un home de teatre, i un bon dia et decideixes a escriure una novel·la, "L'ESPECTACLE", amb la qual guanyes el Premi Sant Jordi....

JM.- Realment, això fou un cop de sort. Jò no he escrit mai novel·la, i L'Espectacle fou un voler provar nous camins, un voler assaborir un nou plat.

S' - Penso que les teves obres, i L'Espectacle no es una excepció, es veuen influenciades per unes rel·lacions i vivències un tant personals.

JM.- No, no es cert. Jò sòc un home de poques rel·lacions i les meves vivències son importantíssimes. No negue que les meves obres entrellegeixen una certa influència i potser un haver aprofitat algunes anècdotes. Ara bé, no faig retrats de ningú, com tampòc pretenc fer història.

S' - Joan, sexe i humor? .....

JM.- Home, a dins el món del teatre sempre s'hi troba la problemàtica sexual, com a per tot. Humor, aquest es sempre la sorpresa, es la clau.

S' - Algunes de les teves obres han estat i segueixen estant en primera línia. Creus que es poden considerar històriques?

JM.- Mira, d'una obra no es pot parlar seriosament fins que no ha complert vint-i-cinc anys d'escenari.

S' - Tens un grapat d'obres publicades emperò, quines són les que mes estimes?

JM.- Un senyor damunt un ruc; Ca nostra; Molta feina i pòcs doblers; Cavallet quan eres jove; Tocats desbòll; No son rialles.

S' - "No son rialles", es desconeguda.

JM.- Aquesta es la darrera obra, no

es troba encara publicada, emperò l tenc llesta i prest començarem a preparar-la.

S' - Quins son els enemics del teatre

JM.- Cinema sonòr, calefacció, el cotxe, la caseta de camp, l'atracament dificultat per aparcar (sobretot al sortir de les funcions), televisió, vídeo, falta d'apetència cultural i sa llei d'es mínim esforç.

S' - Qualque vegada, els crítics t'han posat "blau".

JM.- Voldria fer unes diferències entre Catalunya i Mallorca. Al Principat sempre he tengut bones crítiques. A Mallorca, la majoria de crítiques venen d'autors frustrats. El problema es que dejectant a n'els altres s'anelteixen lloant la seva pròpia obra.

S' - Llorenç Capellà: autor teatral escriptor.

JM.- Sòc molt subjectiu, però tampòc crec que existeixi l'objectivitat. M'agrada més en Llorenç periodista, les entrevistes que va publicar fà uns anys sobre els nostres polítics en son un bon exemple. Com a autor teatral, crec que en la seva darrer obra "Bolles de colors" ha fet una cosa diferent, es una obra estimable i pot esser un camí. Un bon personatge d'aquesta obra es el de la mare.

S' - Sents predilecció per qualque actor o actriu?

JM.- A més dels germans Valls i en Vesc Forteza, Mallorca ha donat due dotzenes d'actors comparables als m llors d'Espanya. Però la nostra demografia ha estat una barrera.

S' - Quants d'anys de teatre?

JM.- Això de fer teatre a un país petit es herdic. Porto vint-i-dos anys fent-ne i continuaré. Crec que si tenc mèrits, aquestos son: la constància i la constància.

Aquí s'acabà l'entrevista, i no ens queda mes que desitjar a Joan, sort molt d'èxit i fins a sempre.

En defensa de l'Escola Mallorquina, 150 mestres a LLUC

Dissabte i diumenge, 5 i 6 de Maig, es doblaren les previsions d'assistència a la Primera Trobada d'Escoles Mallorquines a Lluc. Més de 150 mestres participaren en les activitats que organitzaven i exposaven les 9 escoles que actualment a Mallorca ja fan ensenyament en Català. Els Col·legis Públics de Campos, Deià, Montuiri, Rafal Vell, Lloret i "Gabriel Alzamora" de Palma; i els privats: "Teix", "Mata de Jonc" i "Escolania de Lluc"; reberen l'ajuda de la C.E.N.C. (Coordinadora per a l'Ensenyament i Normalització del Català).

TOTES LES ASSIGNATURES EN CATALA.-

La trobada consistí: en quatre debats sobre normalització lingüística, en unes experiències dels treballs de les escoles esmentades, i en uns esbarjos paral·lels. Totes les activitats es feren a dependències del Monestir de Lluc i duraren tot el dissabte i el matí de la jornada del diumenge.

Informant de tots els debats, podem dir que el primer fou el més llarg, tal volta per a la incidència directa en la problemàtica. Normalitzar l'ús de la llengua catalana a l'escola mallorquina passà per insistir que són absolutament insuficients les tres horetes obligatòries setmanals de l'assignatura de català, i que era necessària ampliar el seu estudi, progressivament, a totes les àrees de l'E.G.B., podent servir les Ciències com a primera àrea a invertir.

També els mestres presents, remarquen l'absoluta necessitat d'acceptar les normes lèxiques, ortogràfiques i morfo-sintàctiques vigents en matèria de Llengua Catalana, i que s'hauria d'iniciar l'ensenyament a partir de les varietats orals dialectals de l'entorn més pròxim a l'escola. La majoria trobà necessari que la llengua estàndard catalana, tant a nivell oral com escrit, fos una eina de constant perfeccionament.

-o-

MATERIAL D'ELABORACIO PROPIA.-

Del segon tema; el de la introducció del castellà a les Escoles Mallorquines, es digué i remarcà que la llengua nostra era la Catalana i que per aquí s'ha de començar. Que la castellana s'ha d'introduir quan permeti un bon treball amb les dues, i

sorgiren distints punts de vista de com i a quin curs s'havia d'iniciar el castellà.

Totes les Escoles Mallorquines mostraren el material propi elaborat per elles i coincidiren en la necessitat i conveniència de fer-lo a la mateixa escola; per distintes raons: Perquè mancaven llibres de text impresos en català adequats a Mallorca, Perquè donaven possibilitats de que l'infant i el mestre partissin de les seves pròpies experiències i creassin. Perquè permetia globalitzar nivells i àrees. I perquè permetien comunicar-se amb fora de l'escola. I tot a pesar de l'inconvenient del temps que comportava que una escola s'hagi d'elaborar els seus propis llibres i materials, i sense oblidar d'emprar-ne d'altres fets.

L'Exposició fou prou quantiosa per adonarse compte de les ganes de treballar una escola en la nostra llengua. I paral·lelament es projectaren simultàniament variades pel·lícules i diapositives d'experiències de les escoles participants.

-o-

DES DE DALT NO ES FACILITA LA NORMALITZACIO.-

El darrer tema encetat i discutit fou de com fer per a passar d'una escola castellana (feta tot en castellà) a una escola mallorquina.

Es remarcaren aquí les dificultats i retrassos que han tengut moltes escoles en rebre el "vist i plau" de la Comissió Mixta (Comunitat Autònoma-Ministeri d'Educació) i que la Conselleria d'Educació i Cultura no ajudava gens a agilitzar les peticions de reconversió. S'apuntà repe-

tides vegades que les condicions materials de les escoles no eren les més òptimes i que els Concursos de Trasllats i Oposicions havien de preveure que el professorat estigués preparat per a una escola mallorquina. (Que no passàs com a l'escola de Banyalbufar, que després de ser declarada per a l'ensenyament en català i hi funcionàs, tornàs treballar exclusivament en castellà, per un canvi de mestre fet sense previsiones

per l'Administració).

La Trobada acabà amb la lectura i votació de les Conclusions, acordant-se enviar-les a una amplíssima llista d'entitats i persones, sent elles l'inici d'un Projecte d'Escola Mallorquina iniciat a aquesta trobada.

... Jaume Albertí ...

DE LA REDACCIÓ .....

A rrel de la polèmica sorgida envers de les subvencions que otorgà el Govern Autònom a les publicacions de la Premsa Forana, hem rebut un escrit de la Secretaria General de la Federació Socialista Balear - PSOE, exposant-nos els punts de vista d'aquest partit sobre el particular. Vent-ne un extracte, es lo següent:

En aquest darrer mes, han estat varies les persones que ens han comentat opinions a sobre el posar ò no posar pàgines de fotografies a S'ENCRUTA.

N'hi ha que diuen que aquest llòc podria estar ocupat per alguna altra cosa mes interessant, i que les fotografies sembla que son una manera d'omplir llòc perquè no hi ha mes idees. N'hi ha d'altres que diuen que els hi agrada més la revista amb les fotografies.

Bè, a les primeres, els hi volem dir que si hi posam reportatges fotogràfics es per donar de tant en quant una varietat als nostres lectors, a despetx a vegades d'alguna altra cosa potser mes interessant, no es senzillament per omplir llòc, perquè idees ò imaginació no ens en falta.

A les segones, els hi voldríem dir que noltros també voldríem que hi haguess fotos i més coses cada mes, que la revista fos mes llarga, emperò posar cada fotografia val massa doblers i hem vist que no podem arribar tant lluny, ja ho vorem mes endavant si l'economia de la nostra revista millora.

Per els socialistes, l'informació ha de esser lliure i plural, i els Poders Públics han de fer l'aportació neccesària per garantitzar-ho.

Però aquesta aportació s'ha de fer amb transparència, ha de esser igualitària, i s'ha de poder controlar els qui exerceixen el Poder perquè no caiguin en la temptació de convertir l'ajuda amb un instrument de coacció de la llibertat.

Creuen que el Govern Autònom no ha tengut una actuació correcta amb el tema i tè que haver hi un control parlamentari.

Deixen clar que no estan en contra de les subvencions a la Premsa Forana, sino que la seva crítica va dirigida al Govern per la manera com les ha concedides i volen saber si les intenten convertir amb instrument de manipulació ò censura.

Son partidaris de que hi hagi una regularització ò sistematització de les ajudes a la Premsa Forana, fà temps que ho exigeixen al C.I.M. i aquesta segueix essent la seva postura.

Gràcies amics, i ...informat queda.

CA'N XERRANDO

- Que l'has sentida a dir a sa darre-
ra?

- Quina serà aquesta?, Amb què em
vens ara?

- Que, diuen per aquí que cercan un
batle .....

- I ara!?

- Ah!, no ho sé. He sentit a dir que
el nostre amic s'en va i n'han de
cercar un altre.

- Và! No siguis boig! A n'aquesta
història ja la conec, i està mes
gastada que un tasser de cafè.
Aquestes fantasmades ja varen comen-
çar fa tres anys i tornaren rever-
dir fa un any i mig, i ara em tornes
amb aquestes? Và home và, no em facis
riure.

- Que sí homo, que sí!, que m'han
dit que ara es cert .....

- Tranquil, Jordi, tranquil. No cal
que t'abriguis, que encara no plou-
rà d'aquesta.

- Bè ....., idò tornarè a amagar es
xampany a dins sa gelera.

- Saps què ....., de totes maneres no
l'amaguis molt, perquè qui sap, qual-
sevol nit es capaç de sortir el sol.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

- Escolta, escolta ....., que m'han
dit, no sè què, d'una baralla es Di-
jous Sant?

- Vatà al món!, no m'hen parlis ...
sa gent anava molt encesa.

- I, que va passar?

- No ho he arribat a aclarir del tot,
segons diuen que va dir el seu met-
ge, va esser cosa d'una pujada de
una devallada de sang.

- Ah!, lo que en diuen "tensió ines-
table".

- Això mateix.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

- A sa taverna d'en Charly Trons, ja
tornen a canviar d'amos.

- Sí, mira que hi duren pòc, es mouen
mes que ..... en dissabte el
vespre.

- A mí, lo únic que em fot de tots
aquests canvis de taverners, es
que llavors sempre pugen els preus
i mos foten a noltros.

- I, què vols?.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

- M'han proposat un negoci. Posar
una companyia de seguros a Deià.

- Deixeu anar!, perquè darrerament
amb sa quantitat de pinyes que es
foten per aquí, amb dos dies, sus-
pensió de pagos.

Si encara posesis un magatzem de
ferro vell.....

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

- Has vist, hi ha molta gent per ací
que va cóp-piu i orella baixa.

- Ah!, aquests, son mallorquinistes,
barcelonistes i madridistes, que
venen d'un funeral. Han aprofitat
per fer-l'ho tots junts.

- Bè, però sa tristor nomès els hi
dura un parell de dies.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Setmana Santa

Una vegada més, es passada la Setmana Santa, que com totes les celebracions, arribà amb puntualitat.

Temps fà, aquestes revestien un caràcter molt especial; uns minuts abans d'entrar al Temple, els homes quedaven fent una "xerradeta" vora el seu portal.

Però mentres durès aquesta setmana, es quedaven muts, sòls es sentia qual que "bon vespre" baix i apagat.

Les dones feien la seva entrada per l'altre costat, era la porta principal de l'Església, la que dona al front del cementiri del poble. Cuidaven també els seus infants, una dotzena i mitja grossa de mocosos de cap rapat, que de tant en tant aglapien una betcollada de sa mare que els feia anar de grapes i els posava a ses ordres.

L'Església estava a les fosques, un vel negre es deixava caure del sostil i cubria l'atri del Temple. Per derreda s'endevinaven moure unes ombres fantasmagòriques executant feines encomanades i apreses d'anys enrera.

Asseguts als primers bancs, totes les autoritats de la Vila, esperaven, talment com també ho feien, aprop d'ells, quatre o cinc senyors de possessions. A distància, hi havia ja amos, conradors, botiguers, missatges i jornalers. Les dones, als seients de derreda, junt amb les monges, aquells sers dedicats a lloar a Deu i que al poble, complien la tasca de l'ensenyament de les nines i al.lotes.

A dins les capelletes s'hi trobaven els confessionaris, i a dins ells un capellà vestit de negre, a sobre el qual els vilatans descarregaven tots els pecatots que havien comesos. Era precepte, -jà ho deien, "comulgar por Pascua Florida"-, i mossèn feia aquells dies hores de demés a la seva tasca mitjadora del perdó.

Sortien d'aquella gabieta, -sembla

ven amar mes llaugers, ¡n'hi havien deixades de coses allà dins!-, llegint un paperet que feia de rebut, "Fulanito de tal, he confesado con .....", talment com es surt d'un banc després de pagar la lletra de la gelera.

Tots aquells personatges essentier realment identificats amb el muntatge, era una fè cega amb un acte tètric, plè d'angoixa, del que n'entien molt poques coses, però es sentien uns dies plens de pena, i uns altres plens de joia.

Encara que molts d'ells enganyats portaven la fè, tal volta imposada per una casta dominant, l'eclesiàstica.

L'Església continuà avui insistint amb aquest tema, processons per la televisió, misses, ofrenes, ..., quant arriba la Setmana Santa, treuen les casulles brodades amb fil d'òr, treuen la pòls a les imatges, les corones enllestides amb pedres precioses, les relíquies i tot el folklorisme propi de l'aconteixement

En un negoci perfecte, pensat per el turisme, per mentenir l'imatge; en definitiva, per fer doblers.

Els doblers son doblers; i si no, que ho demanin a n'els sevillans, granadins, catalans, i fins i tot als Ciutadans que lloguen cadiretes al Born.

Deià, emperò, no conta amb un turisme que demani aquestes manifestacions, i per això la gent s'en adona dia a dia de que no es com abans els actes jà no revesteixen solemnitat i només hi compareixen aquelles persones, bones persones això sí, que creuen veritablement amb la celebració.

llinatges de Deià

COLL
=====

Según documentos antiguos, este apellido es el mismo que Descoll.

Parece ser originario de Italia, pero aparece radicado en Catalunya desde tiempo muy antiguo y tuvo casas en Roses (Girona) y en la villa de Gerri, término municipal de Sort (Lleida).

Según algunos, este linaje se estableció en Mallorca por mediación de Raimundo Colleto. La familia se dividió en varias ramas, una de las cuales aparece establecida en la villa de Sóller ya a principios del siglo XIV.

Armas: Un collado de plata, y entre el mismo, una estrella de oro, en campo azul.

COMAS
=====

Es el mismo apellido que "Coma", "Comes" o "Zacoma".

Proviene del catalán "Coma" - Prado altozano y abundante en pasto.

Es un linaje aragonés, de la villa de Centenera, partido judicial de Benabarre (Huesca), que pasó posteriormente a Catalunya y Baleares.

Se conoce ya este apellido en 1285 en las villas de Lluçma jor y Manacor.

Armas: Cuatro fajas semicirculares, negras, en campo de oro.

CRESPI
=====

Del gentilicio latín "Crispinus".

Linaje de Catalunya. Pasó a Valencia en tiempo de la reconquista, con Diego de Crespi, natural de Girona, que se estableció en Xàtiva.

No consta este apellido en los tratados nobiliarios mallorquines, por lo que es de suponer que llegó a Mallorca procedente de Valencia en época no muy lejana (Siglo XVIII o principios del XIX).

Armas: Un escudo de oro, con un pino joven, en color natural.

DARDER
=====

Significa "fabricante de dardos", o también "soldado armado de dardos".

Es un linaje valenciano, con privilegio militar dado a D. Rafael Darder por el Rey Felipe IV.

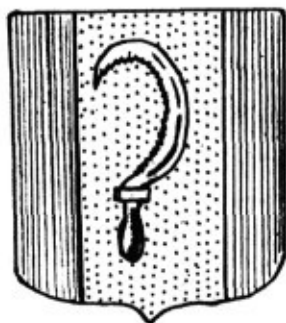
Una rama de este apellido pasó posteriormente a Baleares, no se sabe exactamente la época, pero debió ser en tiempo no muy lejano, ya que no aparece en los tratados nobiliarios mallorquines.

Armas: Un brazo con un dardo de plata en la mano, en campo de plata.

Deià

Escudo nobiliario del
apellido Deià.

Escudo del Municipio
de Deià.

Es un linaje catalán, una rama del cual pasó a Mallorca.

Según D. Joaquín Mª Bover, una persona de este apellido vino con las tropas del Rey D. Jaime I a la conquista de Mallorca, y en el reparto general de las tierras conquistadas que tuvo lugar a continuación, le tocó una alquería de 12 jugadas en el término de CANAROSA, la cual tomó su nombre.

Según algunos autores, el nombre de la villa de Deià, proviene del árabe "AD-DAYAN" , o "AL-DAYAN".

Según otros, el nombre proviene de una modificación de la palabra catalana "d'allà", o tal vez de "Didianum".

Vemos ahora que, según el autor antes citado, el nombre proviene del apellido de esta especie de caballero feudal al que tocó este lugar en el reparto posterior a la conquista, con lo que, de ser cierto, no sería el apellido Deià derivado del nombre del pueblo, sino al revés.

De todas formas, parece ser cierto que en nuestro pueblo fue donde se asentó la rama del apellido Deià al pasar a Mallorca, y aún hoy se conservan aquí descendientes de esta familia, así como también en la villa de Sóller.

Algunos de los personajes ilustres de este apellido, en la historia de Mallorca, en algún modo descendientes de nuestra villa, fueron los siguientes:

- Magín Deià: Que sirvió en las guerras del Rey Carlos V, fue capitán en Pavía y murió en una batalla naval contra Filipin Doria.
- Jaime Deià: En 1561, era jurado de la villa de Sóller, y combatió junto al capitán Angelats cuando los moros desembarcaron allí.
- El escritor capuchino Padre Cayetano de Mallorca, era de apellido Deià.

Armas: Una barra de oro, con una hoz en el centro, todo ello en campo encarnado.